

Sprawa C-946/19**Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym****Data wpływu:**

27 grudnia 2019 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Zjednoczone Królestwo)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

19 grudnia 2019 r.

Strona wnosząca odwołanie:

MG

Druga strona postępowania:

HH

[...]

**POSTANOWIENIE O WYSTĄPIENIU Z WNIOSEM DO TRYBUNAŁU
SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ O WYDANIE
ORZECZENIA W TRYBIE PREJUDYCJALNYM**

[...]

Sąd postanawia:

1. Przedłożyć Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej zgodnie z art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w przedmiocie następujących pytań:
 - (1) Czy art. 4 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1215/2012 (zwanego dalej „rozporządzeniem Bruksela I – wersja przekształcona”) przyznaje osobie mającej miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego prawo bezpośrednio wykonalne?
 - (2) W razie udzielenia odpowiedzi twierdzącej:

- a) Czy w razie naruszenia takiego prawa poprzez wszczęcie postępowania przeciwko tej osobie w państwie trzecim państwo członkowskie jest zobowiązane do zagwarantowania środka zaradczego, [(**pierwsza część postanowienia odsyłającego**) **Or. p.2**], w tym do udzielenia zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction”?
 - b) Czy taki obowiązek dotyczy również sytuacji, gdy na podstawie powództwa, na którą można się powołać przed sądami państwa trzeciego, nie można się powołać w świetle prawa właściwego dla sądów danego państwa członkowskiego?
2. Dodatkowe informacje wymagane na podstawie art. 94 („Zawartość wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym”) regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości zostały przedstawione w załączniku do niniejszego postanowienia.

[...]

[(**Druga część postanowienia odsyłającego**) **Or. s. 1**]

ZAŁĄCZNIK DO POSTANOWIENIA Z DNIA 19 GRUDNIA 2019 R.

A. [Dane pełnomocników stron] [...]

1. [...]

B. OKOLICZNOŚCI FAKTYCZNE

2. MG urodziła się w Stanach Zjednoczonych. Stała się obywatelką Unii po uzyskaniu obywatelstwa maltańskiego w lutym 2017 r. Ma również obywatelstwo Federacji Saint Kitts i Nevis. Jej miejsce zamieszkania (w rozumieniu art. 4 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I – wersja przekształcona¹) znajduje się w Zjednoczonym Królestwie.
3. HH urodził się w Nowej Zelandii i jest jej obywatelem. Również stał się obywatelem Unii po uzyskaniu obywatelstwa maltańskiego w lutym 2017 r. Przed początkiem 2019 r. przez kilka lat miał miejsce zamieszkania w Zjednoczonym Królestwie (w rozumieniu art. 4 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I – wersja przekształcona), ale obecnie mieszka w Nowej Zelandii.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (wersja przekształcona) (Dz.U. 2012, L 351, s. 1).

4. W okresie od 2013 r. do stycznia 2019 r. MG i HH pozostawali we wspólnym pożyciu. Nie byli małżeństwem, ale mieszkali razem. W czasie trwania związku strony odbywały regularne podróże i więcej czasu spędzały za granicą niż w Zjednoczonym Królestwie, przy czym więcej czasu spędzały w Londynie (mieszkając w domu MG) niż w jakimkolwiek innym miejscu. W Nowej Zelandii strony [Or. s. 2] spędziły trochę czasu w ramach wakacji i odwiedzin u rodziny HH. Zakupiły tam gospodarstwo rolne. Związek zakończyła MG.
5. W trakcie trwania związku ze środków pieniężnych MG strony zakupiły różne cenne składniki majątku ruchomego i nieruchomości (które znajdują się na całym świecie). Składniki te należą do MG, do MG i HH łącznie, wyłącznie do HH albo do spółek znajdujących się pod kontrolą HH. W skład tego majątku wchodzi: (i) willa we Włoszech; (ii) nieruchomość rolna i przedsiębiorstwo rolne w Nowej Zelandii (należące do nowozelandzkiej spółki, której strony są współnikami); (iii) samochody sportowe znajdujące się w Szwajcarii; (iv) lokaty przeznaczone na zakup samochodów sportowych; oraz (v) środki zainwestowane w amerykańskie przedsiębiorstwa w Stanach Zjednoczonych.
6. MG twierdzi, że w czasie trwania związku HH wykorzystywał ją fizycznie i emocjonalnie. HH zaprzecza temu twierdzeniu. MG twierdzi, że przekazała zakupione składniki majątku HH lub pod jego kontrolę wyłącznie dlatego, że HH wywierał na nią niewłaściwe naciski w tym celu. HH zaprzecza temu twierdzeniu. Twierdzi, że MG chciała, by przysługiwały mu prawa właścicielskie do tego mienia.

C. POSTĘPOWANIE

C.1 Postępowanie angielskie

7. W lutym i marcu 2019 r. angielscy prawnicy reprezentujący MG oraz angielscy prawnicy reprezentujący HH prowadzili korespondencję w sprawie własności majątku nabytego w trakcie trwania związku.
8. W dniu 26 marca 2019 r. MG wytoczyła przed High Court of England and Wales (wysoki sąd Anglii i Walii) powództwo o ustalenie przysługującego jej prawa własności do przedmiotowych składników majątku (zwane dalej „**postępowaniem angielskim**”). Jako podstawę materialnoprawną powództwa MG wskazała następującą okoliczność²:

² W dniu 12 listopada 2019 r. nastąpiła zmiana powództwa MG w celu (i) podniesienia roszczenia odszkodowawczego wobec HH w związku z naruszeniem obowiązków powierniczych polegającym na niewłaściwym wykorzystaniu środków zainwestowanych w przedsiębiorstwa amerykańskie oraz (ii) objęcia nim spółki szwajcarskiej (nad którą HH sprawuje kontrolę) w charakterze współpозwanaj.

- 8.1 Zasady wynikające z angielskiego prawa słuszności – MG twierdzi, że jeśli HH nie będzie w stanie wykazać, że MG uczyniła na jego rzecz darowiznę w postaci spornego majątku, skutkiem nieodpłatnego oddania przez nią majątku HH jest jego dzierżenie przez HH na zasadach stosunku powierniczego. **[Or. s. 3]**
- 8.2 Angielska instytucja bezpodstawnego wzbogacenia – MG twierdzi, że HH ma obowiązek zwrotu praw właścicielskich do majątku, który został uzyskany wskutek wywarcia na nią niewłaściwego wpływu lub wskutek nieuprawnionego zachowania.
9. W dniu 28 marca 2019 r. HH doręczono pozew wszczynający postępowanie angielskie.
10. HH zakwestionował właściwość sądu angielskiego do rozpoznania sprawy z powództwa MG. W wyroku z dnia 25 czerwca 2015 r. (w „załączniku B”) sędzia High Court Lavender uznał, że sąd ten jest właściwy do rozpoznania sprawy z powództwa MG na podstawie art. 4 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I – wersja przekształcona. W szczególności:
- 10.1 Rozporządzenie Bruksela I – wersja przekształcona miało zastosowanie do sporu między stronami. Wyjątek określony w art. 1 ust. 2 lit. a) nie miał zastosowania, jako że prawo angielskie nie uznaje związków takich jak związek między MG a HH za „mające skutki porównywalne do skutków małżeństwa”.
- 10.2 Do stycznia 2019 r. miejsce zamieszkania HH znajdowało się w Zjednoczonym Królestwie i w chwili wniesienia pozwu było to jego ostatnie znane miejsce zamieszkania³.
- 10.3 Roszczenie MG, którego przedmiotem był majątek położony we Włoszech, nie podlegało regulacji dotyczącej jurysdykcji wyłącznej zawartej w art. 24 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I – wersja przekształcona. Żądanie MG dotyczyło praw i obowiązków wynikających ze związku MG i HH, a nie praw rzeczowych.
11. Sąd uznał również, że nawet gdyby HH nie miał miejsca zamieszkania w Zjednoczonym Królestwie w rozumieniu art. 4 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I – wersja przekształcona (nie mając tym samym miejsca zamieszkania w żadnym państwie członkowskim), to i tak istniałaby jurysdykcja dla powództwa MG w drodze zastosowania norm prawa prywatnego międzynarodowego określonych w krajowym prawie angielskim⁴.

³ Zobacz wyrok C-327/10, Hypoteční banka przeciwko Lindner (ECLI:EU:C:2011:745).

⁴ Te angielskie normy prawne znalazłyby zastosowanie na podstawie art. 6 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I – wersja przekształcona, ponieważ – mimo że HH był obywatelem Malty – nie miał miejsca zamieszkania na Malcie. Sąd uznał, że jeżeli zastosowanie mają normy prawa

12. Ponadto w dniu 25 czerwca 2019 r. HH cofnął wniosek o zawieszenie postępowania angielskiego na podstawie art. 34 rozporządzenia Bruksela I – wersja przekształcona⁵ (choć nie uznał formalnie, że nie ma on zastosowania), a High Court formalnie oddalił ten wniosek. [**Or. s. 4**]
13. W ramach postępowania angielskiego HH złożył przed sądem angielskim zobowiązania dotyczące powstrzymania się od rozporządzania majątkiem objętym roszczeniem MG. Ponadto sądy szwajcarskie udzieliły MG zabezpieczenia roszczenia (na poparcie postępowania angielskiego na podstawie art. 31 konwencji lugańskiej⁶), polegającego na pozbawieniu możliwości rozporządzania samochodami sportowymi znajdującymi się w Szwajcarii.
14. Orzeczeń High Court dotyczących jurysdykcji nie zaskarżono. Postępowanie angielskie jest w toku.

C.2 Powództwo nowozelandzkie

15. W dniu 25 marca 2019 r. (czyli na dzień przed wszczęciem postępowania angielskiego) HH wystąpił do Family Court (sądu rodzinnego) w Nowej Zelandii z żądaniem (zwanym dalej „**postępowaniem nowozelandzkim**”) podziału majątku, który strony nabyły w czasie trwania ich związku, na podstawie New Zealand’s Property (Relationships) Act 1976 (as amended) [nowozelandzkiej ustawy o mieniu (związki) z 1976 r. (ze zmianami)] (zwanej dalej „**ustawą z 1976 r.**”).
16. Z ewentualnym zastosowaniem nowozelandzkiej ustawy z 1976 r. wiążą się następujące kwestie:
 - 16.1 Ma ona zastosowanie do separacji osób niepozostających w związku małżeńskim, które prowadziły wspólne pożycie (co do zasady przez okres co najmniej 3 lat).
 - 16.2 Dokonuje ona rozróżnienia między „majątkiem wspólnym” a „majątkiem odrębnym”.

angielskiego, to pomiędzy pozwem MG a Anglią istnieje związek na tyle dostateczny, by uzasadnić doręczenie pozwu HH poza obszar objęty jurysdykcją, oraz że sądy angielskie stanowią *forum conveniens* dla rozpoznania sprawy z powództwa MG.

⁵ Z wnioskiem tym HH wystąpił w dniu 17 czerwca 2019 r. Zdaniem MG norma art. 34 nie miała zastosowania z uwagi na brak spełnienia poszczególnych przesłanek określonych w art. 34 ust. 1.

⁶ Konwencja o jurysdykcji i uznawaniu oraz wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, podpisana w Lugano w dniu 30 października 2007 r. (Dz.U. 2009, L 147 s. 5).

- 16.3 Przewiduje ona, że majątek nabyty w czasie trwania związku (zwany dalej „majątkiem wspólnym”) należy dzielić na równe udziały, z ograniczonymi wyjątkami.
- 16.4 Ma ona zastosowanie do majątku ruchomego znajdującego się w dowolnym miejscu na świecie oraz do nieruchomości położonych w Nowej Zelandii.
- 16.5 Może ona mieć zastosowanie do nieruchomości położonych w Nowej Zelandii, nawet jeśli żaden z małżonków lub partnerów nie ma miejsca zamieszkania w Nowej Zelandii. Może ona mieć zastosowanie do majątku ruchomego, jeżeli w chwili złożenia żądania którykolwiek z małżonków lub partnerów miał miejsce zamieszkania w Nowej Zelandii (w rozumieniu prawa nowozelandzkiego). **[Or. s. 5]**
- 16.6 W zakresie prawa nowozelandzkiego ustawa z 1976 r. stanowi kompletny akt prawny. Sąd nowozelandzki nie dopuści zastosowania prawa obcego w celu ustalenia własności majątku stanowiącego przedmiot roszczenia.
- 16.7 Sąd nowozelandzki jest uprawniony do stwierdzenia braku swej jurysdykcji w zakresie wydawania rozstrzygnięć w przedmiocie majątku ruchomego i nieruchomości w ramach instytucji *forum conveniens*.
17. Żądania wszczynającego postępowanie nowozelandzkie nie doręczono MG w związku z zobowiązaniami, które HH złożył w ramach powództwa angielskiego⁷. Niemniej są one znane MG.

C.3 Wniosek MG o udzielenie zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction”

18. W dniu 9 kwietnia 2019 r. MG złożyła, w ramach postępowania angielskiego, wniosek o nakazanie HH odstąpienia od kontynuowania postępowania nowozelandzkiego (który to środek w krajach common law określany jest mianem „anti-suit injunction”).
19. MG podniosła, że zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I – wersja przekształcona ma prawo do tego, by zostać pozwaną wyłącznie przed sąd angielski⁸. Podniosła, że sąd jest zobowiązany do ochrony tego prawa poprzez

⁷ Na etapie składania niniejszego wniosku do Trybunału Sprawiedliwości nadal nie doręczono MG żądania wszczynającego postępowanie nowozelandzkie, a sąd angielski zastosował środek zabezpieczający polegający na tym, że gdyby HH wyraził zamiar doręczenia żądania wszczynającego postępowanie nowozelandzkie, musiałby on w pierwszej kolejności powiadomić o tym sąd angielski, aby tym samym umożliwić temu sądowi wyrażenie zgody lub odmowę wyrażenia zgody na dokonanie tej czynności do czasu rozstrzygnięcia kwestii objętych przedmiotem niniejszego wniosku.

⁸ Żadne z odstępstw od art. 4 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I – wersja przekształcona nie ma zastosowania do zaistniałego między stronami sporu.

udzielenie zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction” przeciwko osobie wszczynającej lub kontynuującej postępowanie sądowe przeciwko niej przed sądem państwa trzeciego. Posiłkowo wywodziła, że prawo to stanowi uzasadniony czynnik, który sąd powinien wziąć pod uwagę przy rozstrzygnięciu w przedmiocie ewentualnego udzielenia zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction” w ramach przysługujących mu uprawnień na mocy common law.

20. Wyrokiem z dnia 23 lipca 2019 r. („załącznik C”) sędzia Lavender oddalił wniosek o udzielenie zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction”. Uznał on, że prawo Unii nie wymaga wyrażnie tego rodzaju ochrony wynikającego z art. 4 ust. 1 „prawa” osób mających miejsce zamieszkania w Unii. W szczególności sędzia wskazał, że przepisy rozporządzenia Bruksela I – wersja przekształcona nie przewidują środka zaradczego w postaci „anti-suit injunction” w związku z „naruszeniem” tego „prawa”. Tym samym sędzia stwierdził brak istnienia automatycznego prawa do uzyskania zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction”. [Or. s. 6]
21. W ramach tego uzasadnienia sędzia przeanalizował również dwie wcześniejsze sprawy⁹, w których English Court of Appeal (angielski sąd apelacyjny) uznał, że art. 20 ust. 1 rozporządzenia 44/2001¹⁰ i art. 22 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I – wersja przekształcona przyznają pracownikom prawo do tego, by nie być pozywaniymi przez pracodawcę poza państwem członkowskim ich miejsca zamieszkania, oraz że należy udzielić zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction” w celu uniemożliwienia wszczęcia postępowania przeciwko tym pracownikom w państwach trzecich. Jednakże sędzia uznał, że angielska instytucja precedensu nie zobowiązuje go do uznania, że przysługujące osobom mającym miejsce zamieszkania w Unii „prawo” określone w art. 4 ust. 1 zasługuje na taką samą ochronę jak przysługujące pracownikom „prawo” wynikające z art. 22 ust. 1.
22. Niezależnie od powyższego, po stwierdzeniu braku istnienia automatycznego prawa do zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction”, sędzia uznał również, że istnienia „prawa” wynikającego z art. 4 ust. 1 nie należy jako takiego uznawać za istotny czynnik przy ocenie poszczególnych czynników przemawiających za udzieleniem lub odmową udzielenia zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction” na ogólnych zasadach prawa precedensowego. Na tej podstawie sędzia uznał, że kontynuowanie przez HH postępowania nowozelandzkiego nie ma dokuczliwego ani uciążliwego charakteru, a tym samym nie uzasadnia udzielenia zabezpieczenia.

⁹ Samengo-Turner przeciwko J&H Marsh & McLennan (Services) Ltd [2007] EWCA Civ 723; [2007] 2 All ER (Comm) 813 oraz Petter przeciwko EMC Europe Ltd [2015] EWCA Civ 828; [2015] 2 CLC 178.

¹⁰ Rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2001, L 12, s. 1).

23. W dniu 29 lipca 2019 r. sędzia udzielił MG zgody na wniesienie zażalenia na postanowienie o odmowie udzielenia zabezpieczenia.

D. OMÓWIENIE POWODÓW, KTÓRE DOPROWADZIŁY DO WNIESIENIA NINIEJSZEGO ODESŁANIA PREJUDYCJALNEGO

D.1 Rozstrzygnięcie Court of Appeal

24. Zażalenie zostało rozpoznane przez Court of Appeal [...] w dniu 3 grudnia 2019 r.
25. W dniu 12 grudnia 2019 r. Court of Appeal wydał wyrok („załącznik A”):
- 25.1 Podzielił w nim stanowisko sędziego, zgodnie z którym wcześniejsze rozstrzygnięcia sądów krajowych w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction” w celu ochrony praw wynikających z art. 22 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I – wersja przekształcona nie były wiążące dla sądów angielskich w związku z art. 4 ust. 1.
- 25.2 Wyjaśnił, że rozstrzygnięcie w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction” wymaga od niego uzyskania orzeczenia w trybie prejudycjalnym od Trybunału Sprawiedliwości. [Or. s. 7]
- 25.3 Wyjaśnił, że nie podziela dokonanej przez MG interpretacji znaczenia i skutku art. 4 ust. 1, ponieważ zabezpieczenie w postaci „anti-suit injunction” miałyby na celu całkowite uniemożliwienie HH wytoczenia powództwa na podstawie nowozelandzkiej ustawy z 1976 r., jako że nie mógłby on wytoczyć powództwa na tej podstawie w Anglii.

D.2 Właściwe przepisy prawa krajowego

26. Uprawnienie sądu angielskiego do udzielenia zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction” wynika z art. 37 ust. 1 Senior Courts Act 1981 (ustawy o sądach wyższej instancji z 1981 r.), który stanowi: „High Court może w drodze postanowienia (o charakterze tymczasowym lub ostatecznym) wydać nakaz [...] we wszystkich przypadkach, w których uzna to za słuszne i celowe”.
27. Środki w postaci „anti-suit injunction” kierowane są przeciwko osobie, która chce wytoczyć powództwo przed sąd zagraniczny, a nie przeciwko samemu sądowi zagranicznemu. Niezastosowanie się do postanowienia sądu o udzieleniu zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction” stanowi obrazę sądu angielskiego. Sankcje za obrazę sądu obejmują karę pozbawienia wolności, grzywnę lub zajęcie majątku.
28. Sąd angielski jest właściwy do udzielenia zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction” przeciwko HH, jako że wniosek MG w tym zakresie złożony został

w ramach postępowania angielskiego i w celu jego poparcia, zaś HH podlega jurysdykcji sądu angielskiego w związku z tym postępowaniem.

29. Chociaż decyzja o udzieleniu zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction” ma charakter uznaniowy, sąd angielski zazwyczaj udziela zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction”, jeżeli strona przeciwna chce wytoczyć powództwo w innym kraju, a wnioskodawcy przysługuje umowna bierna legitymacja procesowa przed sądem angielskim (ze względu na umowę zastrzegającą jurysdykcję na rzecz sądu angielskiego), lub jeżeli postępowanie w innym kraju ma charakter dokuczliwy lub uciążliwy.
30. Court of Appeal sprecyzował sposób wykonywania dyskrecjonalnego uprawnienia w zakresie udzielania zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction”:

[50] [...] kompetencję w zakresie udzielania zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction” wykonuje się, gdy jest to właściwe do zapobieżenia niesprawiedliwości, uznając jednocześnie, że stanowi to nieuchronną ingerencję w sposób procedowania sądu zagranicznego, a kompetencja ta musi być wykonywana przy zachowaniu ostrożności: *British Airways Board przeciwko Laker Airways Ltd* [1985] AC 58. W przypadku gdy środek zaradczy dostępny jest w dwóch jurysdykcjach, sąd angielski udziela zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction” wyłącznie w przypadku, gdy postępowanie przed sądem zagranicznym miałoby charakter dokuczliwy lub uciążliwy: *Société Nationale Industrielle Aerospatiale przeciwko Lee Kui Jak* [1987] AC 871 (PC). Izba Lordów stwierdziła, że próg ten jest jeszcze wyższy w sprawach, w których udzielenie zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction” pozbawiłoby stronę przeciwną możliwości wszczęcia postępowania w innym miejscu. Sprawy te określa się mianem „spraw objętych jedną jurysdykcją”, a ich przykładem jest niniejsza sprawa. W sprawie *British Airways przeciwko Laker* Izba Lordów uznała, że w takich sprawach udzielenie zabezpieczenia jest dopuszczalne w celu powstrzymania wszczęcia postępowania zagranicznego, ale wyłącznie wówczas, gdy postępowanie w innym państwie jest niewłaściwe do tego stopnia **[Or. s. 8]**, że można je uznać za naruszenie prawa wynikające z zasad słuszności. Jak stwierdził Lord Scarman w pkt 95:

„Podkreślam, że chodzi o podejście i zasadę o zastosowaniu ogólnym. Podejście to należy stosować z zachowaniem ostrożności, ponieważ postanowienie zakazujące osobie podlegającej jurysdykcji sądu angielskiego korzystania ze środka zaradczego przed sądem zagranicznym, w sytuacji gdy jeśli osoba ta wykaże istotne okoliczności faktyczne, jej roszczenie będzie uzasadnione, stanowi jednak ukrytą i pośrednią ingerencję w sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez ten sąd zagraniczny. Należy zachować ostrożność nawet w sprawie »forum conveniens«, tzn. w sprawie, w której ze środka zaradczego można skorzystać zarówno przed sądem

angielskim, jak i przed sądem zagranicznym. Ostrożność jest niewątpliwie bardzo pożądana, w przypadku gdy przed sądem angielskim nie można skorzystać ze środka zaradczego w odniesieniu do roszczenia, które – w przypadku wykazania okoliczności faktycznych – podlega uznaniu i wykonaniu przez sąd zagraniczny.

Niemniej jednak, nawet w tym ostatnim przypadku sąd angielski uprawniony jest do udzielenia zabezpieczenia, jeżeli wytoczenie powództwa przed sądem zagranicznym jest w danych okolicznościach do tego stopnia niewłaściwe, że zgodnie z naszymi zasadami „szerokiej i elastycznej” słuszności może zostać uznane za naruszenie prawa wnioskodawcy wynikającego z zasad słuszności. Prawo to stanowi uprawnienie do ochrony przed powództwem zagranicznym, którego wytoczenie przez stronę przeciwną jest w danych okolicznościach niewłaściwe i tym samym niesprawiedliwe. Z prawem do tego, by nie być pozywanym za granicą, które wynika z zasady słuszności, mamy do czynienia wyłącznie wtedy, gdy brak słuszności przemawia za interwencją angielskiego sądu w celu zapobieżenia niesprawiedliwości. Tego rodzaju sprawy będą zatem sporadyczne: niemniej kompetencja istnieje i należy ją zachować”.

[51] Dicey¹¹ podsumowuje skutki tej zasady w następujący sposób (w pkt 12–089):

„Wygląda na to, że prawidłowe stanowisko jest takie, że udzielenie przez sąd zabezpieczenia polegającego na nałożeniu zakazu na stronę przeciwną w okolicznościach, w których w praktyce oznaczałoby to, że materialnoprawne roszczenie nie zostanie skierowane do rozpoznania przez sąd, ma doniosłe znaczenie i że sąd powinien wymagać więcej niż zwykłych argumentów przemawiających za uznaniem, że udzielenie zabezpieczenia jest podyktowane potrzebą zapewnienia sprawiedliwości”.

31. Sytuację tę określa się mianem „**sprawy objętej jedną jurysdykcją**”. HH nie może dochodzić swoich roszczeń na podstawie ustawy z 1976 r. przed sądami angielskimi, bowiem (i) ustawa z 1976 r. nie jest częścią angielskiego systemu prawnego oraz (ii) sądy angielskie nie zastosowałyby prawa nowozelandzkiego do sporu między stronami dotyczącego własności majątku nabytego w czasie trwania związku. Prawo angielskie przewiduje podział majątku jedynie w przypadku rozwiązania małżeństwa lub związku partnerskiego (a nie w przypadku rozpadu wspólnego pożycia osób żyjących w konkubinacie).

¹¹ Dicey, Morris, Collins, *Conflict of Laws*, 15th Ed.

D.3 Właściwe przepisy prawa Unii

32. Prawo Unii nie zezwala sądom państw członkowskich na udzielanie zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction” polegającego na zakazaniu danej osobie prowadzenia postępowania przed sądami innych państw członkowskich (zob. sprawa C-159/02, Turner, ECLI:EU:C:2004:228, w której wskazano, że tego rodzaju postanowienie jest równoznaczne z ingerencją w jurysdykcję sądu zagranicznego i godzi **[Or. s. 9]** w zasadę wzajemnego zaufania, u której podstaw leży akt prawny będący poprzednikiem rozporządzenia Bruksela I – wersja przekształcona).

Niniejszy wniosek dotyczy jednak zakazania osobie kontynuowania postępowania przed sądami państw trzecich, które z definicji nie stosowałyby rozporządzenia Bruksela I – wersja przekształcona.

33. Na poparcie swojego wniosku MG wskazała na:

33.1 Imperatywny charakter treści art. 4 ust. 1 (użycie angielskiego słowa „shall”) oraz nacisk na pewność jurysdykcji, leżący u podstaw rozporządzenia Bruksela I – wersja przekształcona.

33.2 Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, z którego wynika, że art. 4 ust. 1 (i przepisy go poprzedzające) ma na celu ochronę pozwanych, a przepisy rozporządzenia Bruksela I – wersja przekształcona (i regulacji go poprzedzających) stanowią o przyznaniu praw i nakładaniu obowiązków w stosunkach między jednostkami¹².

33.3 Zasady prawa Unii dotyczące skuteczności i równoważności w odniesieniu do środków zaradczych w przypadku naruszenia praw wynikających z prawa Unii. Co do równoważności MG twierdzi, że środek zaradczy w postaci udzielenia zabezpieczenia w związku z naruszeniem jej prawa wynikającego z art. 4 ust. 1 powinien przysługiwać na tych samych warunkach co środek zaradczy w postaci udzielenia zabezpieczenia związany z umownym (zgodnie z angielskim prawem krajowym) prawem do bycia pozwany tylko przed sąd angielski.

34. W odpowiedzi HH przytoczył argumenty przedstawione przez jego poprzednich prawników:

34.1 Tezy, na których opiera się [MG], zależą od konkretnej interpretacji rozporządzenia Bruksela I – wersja przekształcona, która nie widnieje w tym akcie prawnym.

¹² Na przykład wyroki: 166/80 Klomps przeciwko Michel (ECU:EU:C:1981:137); 288/82 Duijnsteer przeciwko Goderbauer (ECLI:EU:C:1983:326); C-26/91 Handte przeciwko TMCS (ECLI:EU:C:1992:268); C-295/95 Farrell przeciwko Long (ECLI:EU:C:1997:168); C-412/98 Group Josi Reinsurance Company SA przeciwko UGIC (ECLI:EU:C:2000:399); C-281/02 Owusu przeciwko Jackson (ECLI:EU:C:2005:120).

34.2 Z uwag poczynionych w orzecznictwie krajowym wynika, że uznawanie wytoczenia powództwa w innym miejscu za naruszenie prawa¹³ nie jest użyteczne oraz że udzielenie zabezpieczenia w celu wyegzekwowania praw przyznanych na mocy rozporządzenia jest niedopuszczalne, jeżeli środek ten pozostaje „poza zakresem zastosowania rozporządzenia”¹⁴. [Or. s. 10]

34.3 Z orzeczenia wydanego w sprawie Owusu wynika, że sąd państwa członkowskiego nie może sam stwierdzić braku swej jurysdykcji; nie wprowadza ono dodatkowego wymogu dotyczącego zapobieżenia wszczęciu postępowania w innej jurysdykcji.

35. Court of Appeal wskazał, że udzielenie zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction” nie jest cechą charakterystyczną systemów prawa cywilnego i że jednoznacznie sformułowane przepisy rozporządzenia Bruksela I – wersja przekształcona nie przewidują środka zaradczego, o który zwraca się MG. Wskazał, że ograniczone wyjątki przewidziane w art. 33 i 34 zakładają istnienie rzeczywistego wyboru sądu orzekającego. Court of Appeal wyraził również pogląd, że bezwzględny obowiązek egzekwowania wszelkich praw wynikających z art. 4 ust. 1 poprzez udzielenie zabezpieczenia w postaci „anti-suit injunction” we wszystkich sprawach objętych jedną jurysdykcją (i) nie sprzyjałby realizacji celu rozporządzenia Bruksela I – wersja przekształcona, jakim jest ułatwienie prawidłowego i zgodnego sprawowania wymiaru sprawiedliwości (zob. motywy 1, 3, 16, 21, 23 i 34), oraz (ii) kolidowałby z ważną zasadą kurtuazji poprzez „neutralizację przepisów ustawowych obcego państwa”. Uznał on, że tak daleko idące konsekwencje powinny zostać *expressis verbis* uregulowane w rozporządzeniu.

Sentencja

¹³ Eras Eil [1995] 1 Lloyd’s Rep 64 w pkt [76].

¹⁴ Eivalis S.A. przeciwko S.I.A.T. [2003] 2 Lloyd’s Rep 377 w pkt [139].